

fig. I. 2. 149

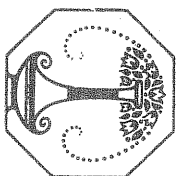
čís. 1404

ALOIS JIRÁSEK.

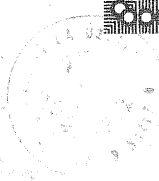
ŘEČ MISTRA ALOISE JIRÁSKA,

KTEROU PROMLUVL DNE
29. ŘÍJNA 1918 V HRONOVĚ
NA OSLAVU PROHLAŠENÍ
SAMOSTATNOSTI ČESKO-
:: SLOVENSKÉHO STATU. ::

1918.
Jazyka českého

NAKLADEM MĚSTSKÉ RADY V HRONOVĚ.
PÁTIŠK VYHRAZEN.
TISKEM KNIHTISKÁRNÝ U. BLAHA A SPOL.
V HRONOVĚ.

Knihovna
ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ
ČSAV, Praha

1.404

ÚVODEM.

Nevylíčitelné nadšení zmocnilo se všech, když nás došla zpráva, že staletý sen náš proměnil se v krásnou skutečnost. Hned v památný pondělek 28. října svolána byla improvizovaná schůze městského zastupitelstva, do níž pozván též slavný náš rodák, milovaný mistr Alois Jirásek. Zasedací síň radniční byla až do posledního místa naplněna. Při vstupu mistra Jiráska otráasala se bouří potlesku a provolávaním slávy. Po přečtení noty Andrássovy na všeobecnou žádost promluvil mistr Jirásek krátkou řeč, v níž líčil, jak před 47 lety jako student universitní byl přítomen zahajovací přednášce V. V. Tomka, kterýž následkem vydání známého královského reskriptu z 12. září 1871, jímž nám panovník sliboval potvrditi korunovační přislahou práva království českého, zahájil přednášky své projevem radostí, že naše staleté tužby docházejí splnění. Netrvalo však dlouho, a naděje naše působením Berlína a Madarů byly zklamány. Byl to hrabě Andrassy, který stal se vykonavatelem berlínských a madarských popravců naší svobody. A dnes syn tétož Andrássovy tuto svobodu nám sám nabízí a s ní dává nám i naše krásné Slovensko. Vzpomněl i oněch hrdinů, kteří v dalně Sibíři i v bratrské Francii a jinde krev svou

s nadšením vylévali za svobodu svého národa i všeho lidstva. Nezapomněl ani zásluh našeho neuhnavného exulanta, Tomáše G. Masaryka, který přes své stáří s mladistvým nadšením vyhledával nám v cizině přátele, jež také našel, a z nichž nejpřednější jest vznešený prezident Spojených států, Woodrow Wilson. Na konec provolal slávu a zdar československé republice. Řeč jeho byla přijata s bouřlivým provoláváním a potěškem.

V úterý po slavnostním průvodu promluvil mistr Alois Jirásek k zástupu, který čítal mnoho přes 4000 hlav, řeč, která dále jest doslovně otištěna.

V HRONOVĚ dne 29. října 1918.

JOSEF KNOULICH.

PRÁTELE, RODÁCI!

Šešli jsme se v radosti a plesání. Srdce naše jsou povznesena, mysl naše opojena jako u krásném vidění a snu.

Ale není to vidění, není to sen, je to skutečnost, krásná skutečnost.

Tužby nás všech, dávné tužby našeho národa se splnily.

Tři sta let bez malička tomu, co český stát utrpěl těžkou pohromou nešťastnou bitvou na Bílé hoře. Český náš stát nebyl tam zničen, ale jeho moc a význam poklesly a klesaly a klesly tak, až se naši nepřátelé odvážili ho neuznávat a popírat naše státní právo, ač bylo stále stejné ceny jako státní právo uherké. A národ náš při tom upěl v těžké porobě a klesal a klesl tak, že naši nepřátelé škodolibě se těšili, že zajde, že ho nebude.

V nejhroznějších dobách, kdy cizinci u nás kruté vládli, kdy nejlepší synové našeho národa musili opustit vlast a odejít do žalostného vyhnanství, tenkrátě náš Komenský, louče se v dálné cizině s rozplášeným stádcem své česko-bratrské církve, v hlubokém hoří žehnal

národu svému: „Živ buď, národe vyvolený, zeleněj se jako ratolest, jako ratolest rostoucí podle studní, a správa věcí tvých vrať se k tobě.“

A žehnání Komenského se splnilo. Národ náš byl jako skály a když nepřítelé myslili, že jim o zem uderíli, vstal. Probudil se k novému životu práci a obětivosti svých buditelův a oživ, rozpomenul se i na svá práva politická. Rozpomenul se a žádal, aby mu byla vrácena; bojoval, zápasil o své státní právo, o svou samostatnost.

Dlouhý a těžký byl ten boj, bojovníci naši pronásledováni i žalařováni a právo naše popíráno.

A hle, my, naše pokolení, dočkali jsme se té blažené, radostné chvíle, že naše státní právo plně obnoveno, že jsme nabylí své samostatnosti, že se splnilo, co věštil Komenský: „Správa věcí tvých vrať se k tobě.“

Je to chvíle přepamatná, jejíž radost těžko vyslovit; a radost ta je tím větší, že s námi jsou osvobozeni naši bratři Slováci, kteří úpěli pod jhem ještě těžším, pod vládou maďarskou.

Přátelé, rodáci! Obnovujeme svůj stát rozšířený až pod Tatry, stát československý. Správa našich věcí vrátila se k nám.

Bude to, bohdá, správa, jež přinese nám pozehnání, správa, jež bude spravedlivá ke všem vrstvám národa, demokratická, sociálně spravedlivá, jež odklidí křivdy a dá dostiucí-nění, jež odklidí bezpráví a dá všem stejné právo.

Budeme hospodarit ve svém a pracovat pro sebe a ne pro cizí, budeme vytěžky svého dila odvádět ne pro cizí moc a blahobyť, ale ve svůj prospěch, na rozkvět své vzdělanosti, ku blahu všech vrstev.

Nebudeme musit prosit a žádat o to, co nám právem patří; dle potřeby budeme si sami zřizovat školy a kulturní ústavy a naše menšiny budou zabezpečeny.

Přátelé, rodáci!

Veliký, slavný den nám nastal. Ale nová doba, nový život ve vlastním státě ukládají nové povinnosti a žádají mnoho poctivé práce, a především jednoty a lásky všech vrstev, aby se podporovaly, aby silnější neopouštěli svých slabších bratři.

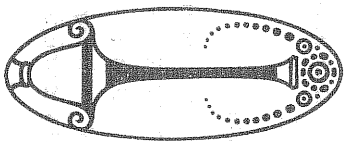
Nasili jsme se a srazili se v dobách utrpení a pronásledování, nerozejdemež se nebratrsky na svobodě, u vlastního krbu.

Dovedli jsme oběti přinašet (vzpomenie
vděčně s láskou a hlubokou úctou našich
hrdinů, padlých v Rusku, v Itálii, Francii), do-
vedli jsme trpět i tvrdě mlčet, když toho bylo
třeba. Dovedmež teď i v radosti se opanovat,
kázat, tvrdou kázeň zachovat i bratrské pří-
nutí a spravedlnost všech ku všem.

Před námi krásná budoucnost v našem
státě československém.

Budme ho hodni.

Zdar jemu a sláva!

Knihovna
ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ
CSAV, Praha